

Тетяна Коноваленко,
кандидат педагогічних наук, професор,
Ольга Гончарова,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ЗАНЯТТЯХ З МЕТОДИКИ

Ключові слова: життєві навички, «Методика навчання англійської мови», «Шкільний вчитель нового покоління», фахова підготовка, майбутній вчитель англійської мови.

Сутність проблеми, стан її дослідження. Фахова підготовка майбутнього вчителя іноземної мови вже протягом кількох десятиліть детально вивчається і зазнає значних змін. Проте особливо гостро це питання постало після появи Концепції Нової української школи, яка виводить загальноосвітню школу на якісно новий рівень і змушує вищу педагогічну школу вдаватися до реакції на комплекс інновацій. Вже сама мета цієї ключової реформи Міністерства освіти і науки України – створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті – доводить, що випускник педагогічного вишу повинен опанувати ці вміння і розвинути їх у своїх учнів.

Розвиток життєвих навичок майбутніх учителів англійської мови має відбуватись упродовж їхньої фахової підготовки загалом та під час методичної підготовки зокрема. Як показало допроектне базове дослідження спільного проекту Британської Ради в Україні та Міністерства освіти і науки України «Шкільний вчитель нового покоління», усі стейкхолдери навчального процесу з іноземних мов мають зауваження щодо ефективності цього процесу.

Робоча група проекту працювала на випередження і ще за результатами допроектного базового дослідження вказала на необхідність «підвищення вагомості у програмі таких аспектів методичної підготовки: соціокультурні

знання, міжкультурне усвідомлення, навчально-стратегічна компетенція, ІКТ-компетентність, особистісно-орієнтований підхід до навчання іноземних мов, національні підручники, сучасні форми і методи контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови» [1: 32].

Також у представленому дослідженні констатовано загальну тенденцію недостатньої уваги до переходу від навчання до учіння, переосмислення ролі вчителя, який має бути фасилітатором учіння [1: 32]. Саме тому до ризиків упровадження реформи в систему підготовки вчителя англійської мови було віднесено недостатнє усвідомлення студентами існування загальних/перехідних умінь та процедурних знань, що вимагатиме особливих зусиль з боку як викладачів, так і студентів [1: 32].

Методологія, методи та дослідницькі інструменти, використані авторами. Таким чином, робоча група проекту, до складу якої увійшли провідні фахівці восьми українських вишів, запропонувала реформувати методичну підготовку майбутнього вчителя англійської мови. Імплементація експериментальної програми розпочалась з 1 вересня 2016 року згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 871 від 12.08.2015 р. «Про проведення педагогічного експерименту щодо методичної підготовки майбутніх учителів англійської мови».

В обґрунтуванні проекту вказано, що недостатньо уваги приділяється таким важливим аспектам як формування міжкультурної компетентності, розвиток автономних стратегій учіння, компетентність у галузі інформаційних технологій, студенто-центрований підхід, які також становлять основу для комплексного формування життєвих навичок майбутніх фахівців. А ефективні вчителі, як відомо, мають бути готовими до професійної реалізації в умовах мінливості світу і фахової галузі.

Саме тому нова Програма дозволяє забезпечити студентів життєво необхідними вміннями, пов'язаними не тільки з методикою навчання англійської мови, але й з комплексом життєвих навичок, які істотно виходять за рамки суто методичні. На заняттях з «Методики навчання англійської мови» за

експериментальною програмою студенти мають змогу розвинути наступні вміння: міжкультурну обізнаність, комунікативні вміння, вміння працювати в команді, вміння розподілу часу, вміння критичного мислення, вміння розв'язувати проблеми, вміння роботи з інформацією, творчість. Кожна зазначена група вмінь має бути в арсеналі вчителя будь-якого навчального предмета. Ці вміння доповнюють цілісність фахової підготовки педагога Нової української школи, оскільки цілком відповідають сучасним викликам і соціальному замовленню.

Вже сама форма організації занять спонукає студентів до розвитку означених вище вмінь. Парна та групова робота дозволяє майбутнім вчителям через роботу в команді конструювати власну компетентність, оскільки навчальний матеріал не подається в готовому вигляді. Навіть складні теоретичні блоки матеріалів опрацьовуються через активні форми навчання (guided reading, jigsaw reading, creating the definition, underlining the key words тощо). Широко використовуються завдання, що ґрунтуються на наявному у студентів досвіді, та завдання для рефлексії.

Висновки та результати дослідження. Вже з перших занять студенти виявляють значний інтерес до експериментальної дисципліни «Методика навчання англійської мови». Майбутні вчителі демонструють значний прогрес у розвитку життєво необхідних вмінь. Про це свідчать їхні рефлексивні есе, переліки для самооцінювання, а також конкретні вчинки і дії, такі як вміння працювати в команді, вміння критичного мислення, готовність до відповідальності, автономність у мисленні і діях тощо.

Так, у межах сформованої міжкультурної обізнаності студенти не тільки проявляють свою відкритість до різних ідей і цінностей, поважають та розуміють соціокультурні відмінності, але й застосовують їх для генерування нових ідей та конструктивного вирішення проблем. Комунікативні вміння реалізуються через вдало організоване спілкування та ефективне і доцільне використання інформації з її відповідним сприйняттям або транслюванням. Тісно пов'язаним з цим процесом є формування навичок знаходити, оцінювати

та практично застосовувати інформацію з різних джерел, які називаються навичками інформаційної грамотності.

Вміння працювати в команді є важливим, оскільки майбутні вчителі повинні і самі вміти співпрацювати в педагогічному колективі, і на заняттях співпрацювати з учнями та ефективно організувати учнівську роботу в команді. Різні режими взаємодії і змінний склад пар та груп на заняттях з методики допомагають студентам сформувати і комунікативні вміння, і вміння працювати в команді. Таким же чином відбувається і розвиток вмінь розподілу часу, оскільки на заняттях студенти мають виконати завдання або серію завдань за певний час, проте не завжди викладач диктує кількість часу, студенти вчать й самі орієнтовно планувати свої витрати часу.

Зміст експериментальної методики побудовано таким чином, що в майбутніх вчителів розвиваються вміння критичного мислення. Навчально-методичні матеріали не подаються в готовому вигляді, а пропонуються як проблемні завдання, частини матеріалу для доповнення або виправлення тощо. Студенти проявляють вміння ставити правильні питання, зокрема ті, що сприяють формуванню навичок мислення вищого ґатунку, обґрунтовувати, аналізувати різні точки зору, рефлексувати щодо власних рішень і вчинків. Також у студентів розвиваються вміння розпізнавати й аналізувати складні ситуації з їхнім подальшим конструктивним вирішенням. Крім того, вчитель не може бути успішним без творчих здібностей і навичок. Тож заняття з методики спрямовані на розвиток вмінь думати і діяти в інноваційний спосіб, при чому здійснювати це у будь-якому складі – індивідуально, в парах або групах. Отже, комплекс описаних вище життєвих навичок майбутнього вчителя іноземної мови забезпечить ефективність його професійної діяльності і дозволить досягти максимальних результатів в організації навчального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шкільний вчитель нового покоління (допроектне базове дослідження). - Київ: Британська Рада, 2014. - 59 с.

Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Британська Рада в Україні
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет іноземних мов
Регіональний центр навчання іноземних мов

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
(ПАРТНЕРСТВО ШКОЛИ Й УНІВЕРСИТЕТУ)**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

Умань 2018

Редакційна колегія:

Безлюдний Олександр Іванович	Ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор
Сокирська Владилена Володимирівна	Проректор із наукової роботи та міжнародного співробітництва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кандидат історичних наук, професор
Бріт Надія Михайлівна	Директор Регіонального центру навчання іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кандидат педагогічних наук, професор
Заболотна Оксана Адольфівна	Завідувач Лабораторії педагогічної компаративістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор
Бондарук Яна Володимирівна	Заступник декана з наукової роботи факультету іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, кандидат педагогічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: кандидат педагогічних наук, доцент **Бойчевська І.Б.**

Автори несуть відповідальність за наукову вірогідність і коректність уміщених у збірнику матеріалів.

Т 33 Теоретико-методичні засади вивчення англійської мови (партнерство школи й університету), 30 березня 2018 р., м. Умань: ФОП Новожилов С.В., 2018 – 244 с.

Матеріали збірника присвячено висвітленню проблем, які обговорювалися на Міжнародній науковій конференції «Теоретико-методичні засади вивчення англійської мови (партнерство школи й університету)», зокрема: теоретичні підходи до навчання іноземних мов, методичні аспекти навчання іноземних мов, особливості викладання методики навчання англійської мови за програмою, розробленою в рамках проекту «Шкільний вчитель нового покоління (спільний проєкт МОН України та Британської Ради в Україні)».

Видання призначене для науковців, аспірантів, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі освіти.

Передмова	8
Ірина Андрусяк МЕНТОРСТВО ЯК МОДЕЛЬ ПАРТНЕРСТВА ВУЗУ ТА ШКОЛИ.....	9
Ірина Аніщенко ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	13
Tetiana Balanova THE INTEGRATION OF INTERNET TECHNOLOGY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING.....	17
Olena Bevz LEARNING HOW TO PLAN TEACHING (BASED ON THE METHODOLOGY CURRICULUM DESIGNED WITHIN THE NEW GENERATION SCHOOL TEACHER PROJECT).....	22
Vіta Безлюдна, Роман Безлюдний ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	26
Анна Безрукова ШІСТЬ ФОРМ ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЖОЙС ЕПШТЕЙН.....	30
Юлія Біленька ВИКОРИСТАННЯ АУДІО-ВІЗУАЛЬНОГО МЕТОДУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	35
Ірина Білецька АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ АКАДЕМІЧНИХ ЦІЛЕЙ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	39
Тетяна Білошицька ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ..	43
Яків Бойко ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРА	46
Ілона Бойчевська ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ» – НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ РЕАЛЬНОСТЬ?	49
Галина Бондар, Ірина Щербань ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	54
Яна Бондарук, Олександр Слободяник ПРО НОВІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ВІД ТРАДИЦІЙНОГО ДО ІННОВАЦІЙНОГО	57

<i>Людмила Веремюк</i> ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	59
<i>Tetiana Wing</i> PROFESSIONAL TRAINING OF INTENDED ENGLISH TEACHERS IN THE UNIVERSITY OF PORTO	66
<i>Олена Галай</i> ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ	69
<i>Alla Gembaruk, Nadia Brit</i> KEY DESIGN PRINCIPLES FOR THE PRESETT CURRICULUM	71
<i>Любов Гунько</i> ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА» У КИТАЙСЬКОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ	74
<i>Natalia Gut</i> MOBILE TECHNOLOGIES AS A BRIDGE TO PROFICIENCY IN LANGUAGE OF ORIGIN	77
<i>Ольга Денішева</i> ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ АВСТРІЇ	81
<i>Наталія Дудик, Тетяна Зевченко</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	83
<i>Оксана Заболотна</i> ЯК НАВЧИТИ СЛУХАТИ І ЧУТИ? (підходи до навчання аудіюванню у новій програмі з методики навчання англійської мови)	87
<i>Тетяна Зевченко, Наталія Дудик</i> ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ ЯК ОДИН ІЗ ДІЄВИХ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАНЯТЬ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	91
<i>Галина Іванчук</i> ЗМІНИ У ПІДХОДАХ ДО ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	95
<i>Людмила Загоруйко, Тетяна Капелюшина</i> TRENDS IN ELT	99
<i>Вікторія Киливник</i> СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ	101
<i>Анна Киналь</i> ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ GOOGLE У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	105
<i>Олександр Коваленко</i> CLASSROOM ENGLISH: СЛОВА КЛАСНОГО ВЖИТКУ	110
<i>Тетяна Колісник</i> ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	114
<i>Мальвіна Коломієць</i> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	119
<i>Олег Комар</i> ВЧИТЕЛЬ-НОСІЙ ТА ВЧИТЕЛЬ-НЕНОСІЙ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ПОНЯТЬ	122
<i>Ольга Комар</i> E-LEARNING КАК ИННОВАЦИОННЫЙ МЕТОД ОБУЧЕНИЯ АНГЛІЙСЬКОГО ЯЗЫКА	126
<i>Тетяна Комісаренко</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «РОЗДІЛЬНЕ НАВЧАННЯ»	130
<i>Тетяна Коноваленко, Ольга Гончарова</i> ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ЗАНЯТТЯХ З МЕТОДИКИ	134
<i>Олена Кравець, Лариса Сердійчук</i> ВИВЧЕННЯ СТАНУ ПРОЕКТУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У РОБОТІ З НАВЧАЛЬНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ	138
<i>Наталія Кравцова</i> ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	143
<i>Інна Кравчук</i> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	146
<i>Руслана Кузель, Наталія Терезюк</i> РОЗВИТОК МОТИВАЦІЙНИХ ВАЖЛИВ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ В СЕРЕДНІХ СПЕЦІАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	149
<i>Інна Лаухіна, Ольга Побережник</i> РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ОГЛЯД ВИНИКНЕННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ МЕРЕЖІ ТА ЇЇ КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР	152
<i>Віктор Литвиненко</i> МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ (МЕТОД ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ) ПРИ ВИКЛАДАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ	157
<i>Тамара Литньова</i> ЗМІНА ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ У СУЧАСНІЙ ІНШОМОВНІЙ ОСВІТІ ..	160
<i>Свєген Мамчур</i> МОВНА ОСОБИСТІСТЬ УЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ	164